

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 20 cor.
6 luni 10 cor.
3 luni 5 cor.
1 lună 2 cor.
de la 1 Octombrie pe un 4 cor.
de la 1 Decembrie și străinătate pe un
40 frauci.

Abonamentele nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un or. garson: prima dată 10
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 15 b. de fiecare publicare.
Atât abonamentele, cât și inserțiile
nu se pot plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
Scrisori necercurate nu se primesc

Sașii în mișcare.

Lovitura pe care o pregătește ministrul Berzeviczy tuturor școalelor nemaghiare a pus în mișcare până și pe Sași, cei mai mulți când vorba este să se răspundă stăpânirii din Budapesta.

«S. d. Tagblatt» din Sibiu scrie adică numărul său dela 23 Octombrie, că de când s'au așezat Sașii în Ardeal, primejdie mare n'a dat peste ei de cum este proiectul de lege al lui Berzeviczy, care pe cât se vede tinde la nimicirea așezămintelor școlare tuturor neamurilor din țară. Nici ru-ma mai mare nu i-a ajuns. Indeamnă deci toți Sașii la frățească înțelegere, că dacă pot înlătura primejdia, cel puțin să scape țara curată, cum zice Românul. Numitul își dă adică seamă, că Ungurii toți sunt răi, iar dieta va grăbi să voteze cu mare mare proiectul de lege al ministrului Berzeviczy. Nădăjduiește însă cel puțin un deputat Sașii să-și facă datoria!

Se știe anume, că deși întreg poporul este nemulțumit și chiar înverșunat din pricina proiectului de lege al lui Berzeviczy, deputații sași toți stau și până azi în adunarea stăpânirii ungurești.

«Kronstädter Zeitung», ziarul Sașilor ră-măși, nici n'a întârziat să arate că de ce se aruncă astfel asupra poporului să-

sesc și cu vorbe destul de aspre a dăscălit pe deputații cari nu-și pleacă urechea să asculte glasul poporului.

Vorbele, deși scrise, au trecut, ear deputații sași sunt și până azi în stăna stăpânirii ungurești. O dovadă asta, că în sinul poporului săsesc sunt deosebiri de vederi...

Adică -- au fost. Căci azi, după ce și-a ridicat cuvântul și foaia Sașilor dela Sibiu, nu mai încapă îndoială: toate căpeteniile lor sunt un cuget și o simțire, toți văd primejdia mare ce s'abate asupra lor. Prin urmare se va fi găsit și mijlocul de a-i face pe deputații să înțeleagă, cel puțin o parte dintre ei, că rămânând ei cu stăpânirea ungurească și atunci când ea se arată atât de dușmănoasă, asta ar însemna că se deslipesc de popor, că nu vor să mai știe de binele obștesc al poporului, ci se dau cu stăpânirea te miri pentru ce -- os de ros.

Eată de ce articolul din «S. d. Tagblatt» are mare însemnătate. În jurul acestei foi stau adică Sașii cu mare trecere în popor, stau căpeteniile cari până eri alaltă-eri tăceau molcom, nu se ridicau împotriva stăpânirii ungurești, ci tot mai nădăjduiau că Berzeviczy își va schimba gândul: după memorandum înaintat guvernului de mai marii bisericii săsești și românești va mai lăsa adică din proiectul de lege. Acum însă, după ce proiectul a fost înfățișat dietei în mijlocul celei mai mari bucurii a tuturor parti-

delor maghiare, acum după ce se poate prevedea că în curând proiectul va deveni lege, nu mai șovăiesc nici căpeteniile săsești dela Sibiu, ci își arată credința că *deputații Sași vor mântui cel puțin cinstea națională?* Vor vorbi împotriva proiectului și vor ieși din partidul stăpânirii...

Altfel nici nu e de închipuit că se poate mântui cinstea națională.

Același lucru trebuie zis însă și despre oile rătăcite române... Dacă deputații români din dietă vor mai sta și de aci încolo cu stăpânirea ungurească, ei trebuie șterși din cartea neamului românesc, ori mai bine; trebuie însemnați între nenorociții cari pentru un blid de linte ori os de ros se lapadă de neam. Ear la viitoarele alegeri trebuie pornit în contra lor o luptă mai înverșunată decât chiar față de cel mai ticălos șovinist.

Mișcarea săsească mai trebuie să ne îndemne la un lucru: **naționalitățile din țară să-și dea toate mâna și în fața aceleiași primejdii să lupte ca un singur om, înțelese deplin între dinsele.** Să învețe dela Unguri, cari eată, spriginesc toți pe Berzeviczy, ba o să-l îndemne să fie chiar și mai necruțător față de naționalități.

E o înaltă datorie deci ca și naționalitățile să se arate coapte politicește, *să caute a se întâlni și a duce nu răslețe lupta, ci toate la un loc.*

CRONICĂ.

Se bea la vin în podgorie,
De merge dungă.
Și lucrătorii 'n veselie
Nici nu gândesc, dacă-i puțin,
E mai puțin decât credea
C'aduce 'n âst an și via,
Domnului — Strungă.
Ce te trudești, cu ce putea
Să fie 'n toamna asta?
S'a isprăvit cu — Italia,
Și basta!

Par'că băuse prea puțin, — —
Și asta-i rău, —
Vlădicul cel dela Lugoj.
Ce Dumnezeu?
Că mi-s'a pus la îndrugat,
La vorbe anodine,
Spunând că noi ne-om mântui
Prin predice latine!
O, vai, ce vremuri cu amar, —
Ar zice — un ortodox;
Iar noi la suflet rămânem
Cu: Ah, și of, of, of...

Și nu-i mirare, 'n așa vreme
De s'a 'ntâmpat chiar unul
Sărac, sărac, și deputat,
Lui Ugron, ce-i săcui,

Să-i se repeadă drept la braț
Cu glonț și cu topor,
Chiar unul din laudații frați
Săcui, cu capul — gol,
Ca să-l omoare, — ș'alta nu
Pe un unguraș chiar ca dînsu!

Dar de-a băut ori n'a băut,
Cel cu proiectul nou?
E taina lui Berzeviczy...
Ori cum va fi, — e rău!
Căci se pornește pe omor
De limbă și de nații!
O, — nu-i ajute Dumnezeu;
Și de-i păgân, Penații!
Căci dascăli vor ca să ne dea,
Cari nu știu ce-i credință:
Și 'n mintea cărora pustiu
E chiar conceptul: știință.
Și vor copii noști să 'nvețe
C'a fi unguș e fală,
Rușine-ți este neamul tău,
Cultura lui — — spoială.
Eroi în neamul nostru nu-s
Nici forțe de 'ntărire,
Și 'n țara ceasta au adus:
Barbarii mântuire.
Și viitor de aur e
Păstrat la matricizi
În țara guvernată azi
De: moral-invalizi...

Mi-e scârbă de așa gând meschin
Și n'am închipuire:
Cum a putut el izvorî,
Din oameni ce-s în fire?
O, nu-s în fire? Sunt turbați
Vă spun: Parol d'onneur:
Căci cât de grab' umplea-vor ei
Spitalul lui Pasteur.
Ori... la atâta depărtare
De ce să-i mai silești?
Ca mâni la Babeș merge-vor...
Din Pesta... 'n București!!

Ce? Nu-s turbați? Dar să vă spun,
Iaca, 'n Oradea-Mare,
Mai eri se judecă-un român;
Și știți ce soartă are?
Puteți gândi ce i-au croit
Jurații patrioți?
Pedeapsă 'n bani și temuiță,
Ca la „valah” și hoți.
Că 'n țara asta par'că nu-s
Alți oameni răi, primejdioși,
Decât români cu drag de neam.
„Să-i omorăm! pe păcătoși!”...
Ș'o vorbă să vină „de sus”
Ș'un gazetar român s'a dus.

Dar când așa suntem tratați,
Mai sunt în țară ș'alți bărbați,
Ne întrebați de-au fur-găsit,

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

Sirolin

contra morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronhită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noaptea. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

Altminteri cu drept cuvânt stăpânirea din Budapesta își poate bate joc de noi toți, așa, că dacă azi ne maghiarizează școlile, mâne o să-î vină pofta să ne maghiarizeze bisericile, cum s'a mai întâmplat pe vremuri când Rákoczy și Kossuth se instăpâniseră asupra sufletului unguresc...

Nici odată n'a fost mai la vreme a striga:

Sus să avem sufletele!

Deputații sași contra proiectului lui Berzeviczy. Deputații sași întrunindu-se în conferință la Budapesta, au luat concluzul ce se trimite telegrafic cu datul de 26 Octombrie, în următoarele:

„Cet patrusprezece deputați dietali sași, au hotărât cu unanimitate, ca, față cu proiectul de reformă școlară, care este un atentat contra legii de naționalități din 1868 și este o cumplită restrângere a legalei autonomii a bisericii evanghelice-săsești din părțile Ardealului și din Ungaria; și care este un pericol pentru existența școlilor lor populare, să ia atitudine contra proiectului și să-și motiveze această atitudine la locul competent. Alte hotărâri, în actualul studiu al pertractării proiectului din cestiune, le socotesc de premature, și își rezolvă să-și precizeze mai târziu, față cu aceia, cărora sunt răspunzători pentru atitudinea lor politică.

România, Rusia, și Ungurii.

(*) Cel care urmăresc cu atenție evenimentele politice, desigur au remarcat faptul că Rusia și Austria au salutat, la Iași, pe M. Sa Regele Carol I printr'un trimis special. E un semn acesta despre marea trecere de care se bucură regele României la curtea din Viena și Petersburg. Prin urmare un semn și despre situația favorabilă a României.

Bătăia de Japonezi și acum în urmă umilită și de Englezi, Rusia ține să dea toate probele că-î sunt scumpe relațiile de bună prietenie cu România. Incurcarea

cum este, în extremul Orient, bine înțeles că Rusiei îi vine la socoteală, știindu-se sigură la frontiera sa apuseană. De aceea îi și face României curte.

Bătrânul nostru monarch de asemenea nu scapă o singură ocazie pentru a da probe de osebită atenție față de regele României.

Cât despre Germania, monarchul ei este de aproape înrudit cu regele Carol și întotdeauna i-a arătat cea mai desăvârșită simpatie. Din relațiile existente între cei doi monarchi a proflitat în primul rând România. Chiar acum se asigură că guvernele celor două state au căzut de acord asupra unui proiect de convenție comercială care va întări mult situația economică a fraților noștri de peste munți.

Prin urmare, regatul român se întărește și din punct de vedere — politic.

Ei stă sus mai ales când e vorba de a se compara cu celelalte state dela Dunăre și din Balcani.

Durere însă: pe când România se întărește astfel — și se întărește în interesul ei și al culturii universale — situația Ungurilor devine și ea pe zi ce trece tot mai favorabilă. Ei au trecut desevărsită la Viena și guvernul din Budapesta ar putea să taie lemne pe spinarea naționalităților, fără să-î poată împedeca cineva și n'ar putea născoci nici un șovinist un proiect de lege pe care Dieta să nu-î voteze.

Autoritățile supreme bisericesti ale tuturor naționalităților de seamă au protestat și continuă să se agite împotriva proiectului de lege al lui Berzeviczy. Se va mișca poporul, — se va face, în sfârșit tot ce legea permite și onoarea națională pretinde.

Guvernul va merge însă înainte. *Frica de Muscari* nu-î mai îngrijorează pe șefii guvernului, ei ei au tot răgazul să-și întărească poziția internă.

Și pe când diplomația austro-ungară spriginește (aiatură de cea rusească!) la Constantinopol sfertările de laudă ce-și dă România întru a meliorarea situației fraților noștri din Macedonia, guvernul din Budapesta ne țerecă și niste ministri epigoni cum

e Berzeviczy, își iau îndrăsneala să revizuiască ce au făcut barbați mari ca Kötvos și Deák. Se înțelege, revizuirea se face pe socoteala naționalităților. Se ținde la nimicirea culturii naționale săsești, veche de șase secole, se țintește la nimicirea culturii naționale a celei mai viguroase părți din neamul românesc, fără ca cineva să le poată striga guvernanților din Budapesta: Stați, pan'aci!

E o situație nu se poate mai ciudată. Și dacă n'am avea încredere în vitalitatea poporului nostru, dacă n'am avea neclintită credință că vom trăi câtă vreme vom trăi și frații delo Dunăre, dacă n'am ști că răbdarea e o virtute de seamă în viața popoarelor, dacă istoria nu ne-ar învăța că mulți îngâmfai ajuns-au umiliți și mulți din cei-ce au suferit s'au înălțat. — ar trebui să desnadăduim.

Covârșii de temeri nu ne vom lăsa însă. Ci cu armele adevărului și dreptății tatării, vom căuta să ne facem cale chiar prin cele mai mari primejdii și chezășie viitorului nostru căuta-vom tot în virtuțile strămoșesti.

Nainte de 1848 i-am mai văzut noi pe șefii politici ai Ungurilor îngâmfai și nimeni dintre ei nu vroia să audă de naționalități și drepturile acestora... În urmă însă Kossuth chiar dela Seghedin, unde-î numise pe celătenii Unguri «mândrie a neamului unguresc», dase apel către naționalități și drepturi largi le garanta, numai să-î ajute pe Ungurii ajunși în strimtoare.

Vremea, adevărat, nu merge îndărăt. Istoria se repetă în-a și Dumnezeu se îngrijeste el ca nepedepsit nimeni să nu poată bate joc de semenul său... Katai pe Ruși în strimtoare, iată-î umiliți...

Oare politicianii maghiari să aibă tentață că lucrurile vor merge tot așa, pe planul lor? Roata norocului să nu și întoarcă obezile și spre folosul nostru?

Dela Mohács și Vilagos (Siria), barbați de stat maghiari să fi învățat numai ceoșă a zis Tisza Kálmán: că naționalitățile trebuie călcate în picioare?!

În slujbă de s'au procopsit?
Chiar Paris Gabor din Siria
Cu Zaslavuse concluzia,
Că toți mișei-s oameni buni,
Pe dânsii mâna de nu puni,
Când ceapa în sac nu le găsești
Ș'a mâții ghiare nu zărești...
Și unu-î bibliotecar, zău!
Celălalt va fi solgăbirău...
Dar să nu vă cruciți români:
E țara ca ș'ai ei stăpani!

Da în partea asta de nu-î bine,
la mai veniți, vă rog, cu mine:
Au aiergat și în Arad cai,
Când îi vedeai, — de drag săltai.
Dară să vezi, la aiergate
Ce se întâmplă?
Lucru mare!
Iac'o hodorogă, vine,
Gonind cu cai „fară spline”.
Și în goan' avântului,
Cu lungimea nasului,
Iacă hodoroga întăie!
Ș'apoi crezi că șoaldă nu e?

Telegramele să spună
Apoi tot adevărat,
Despre cele ce se întâmplă
În Orientul depărtat?
Nu suntem copii de-o ziua,
Nici de două, — ma parol.
Haid, să rădem d'astă lume!
La crezut să fim: domoi.

Crônicas.

INUNDAREA

DE

6

EMIL ZOLA.

Noi îi urmăim. Prinserăm ruzile și le proptirăm în țiglele coperișului, ca să ne depărtăm. Se părea, că pluta era legată de coperiș. Cu toată încordarea noastră nu, era cu puțință să o mutăm din loc. La fiecare încercare ne ducea curentul iar înapoi spre casă, de care se lovia cu toată puterea și aceasta era pierrea, căci la fiecare lovitură ne amenințau griezile, pe cari stam cu desperare.

Din nou ne cuprinsese leșinul, ne credeam deja mântiți și iată acum suntem lăsați pe elementul turbat, neînfrinat.

Îmi părea rău, că femeile nu mai erau pe coperiș, îmi era teamă, că îi aproape momentul să scape în apă, și să fie duse de valurile turbate. Le vorbiam, să ne întoarcem iar napoi la locul de adăpost de mai înainte, dar ei strigau toți:

„Nu, nu, mai încercăm, mai bine voim să perim aici, decât colo sus!”

Caspar în etă cu risul. Lucram cu puteri indoite dar înzădar ne promptiam din toate puterile lăpșile. Lui Petre îi veni ideea de a sări pe coperiș și cu ajutorul unei frânghii ne scoase spre stânga din curent. Intorcându-se iar pe pluta, e destul ca să punem ruzile puțin în mișcare ca să ajungem în apa mai lină. Caspar își aduse aminte de promisiunea, de a mântui pe sârmana Amanda, a cărei văietare nu mai înceta. Ca să ajungem acolo, trebuie să trecem strada

curmeziș, unde tocmai se învîrtia curentul și zăv, din care numai acum scăparăm.

Caspar se uita la mine întrebător. Eu eram de tot desperat și nici odată nu mă cuprinsese așa o luptă ca acum, acum era acum...

Niște secunde stătui pe gânduri, aveam putere, ca să sufer mai mult strigatul după ajutor al Amsdel.

Da, da, zisei lui Caspar, la tot ceșul nu trebuie să o lăsăm. El își aplecă capul; fără a vorbi un cuvânt, începu să măne pluta. Cu mare bilitate manua ruda, ce rămase încă din zilele și îi servea de punct de razăm.

Așa trecurăm peste casa vecină, și peste grajdurile noastre, nici nu intrarăm bine în strâmte, când ne apucă curentul din nou și în vîrtej ne duse iar spre casă-ne. Cu toții strigarăm. Ne cuprinsese amețeala, era un vîrtej, rotațiune, întorsătură apoi urmă o lovitură puternică spre coperișul casei noastre. Potnișoile se desfăcură și toți intrarăm aruncați în apă. Ce s'a întâmplat mai departe, nu știu, atăta însă știu, că în momentul când am căzut, văzusem pe Agata plutind deasupra apei; hainele o făceau să se țină un timp sus, apoi dispăru fără opunere.

Un simț de durere mă a use la constiința Petru, care stătea pe coperiș, prinzându-mă să par, mă trase sus. Stătui cuicat, așa ședeam în constiință privind în jur: Văzui, că Petru se scufundă, și mă mirai când văzui în locul acesta unde perii frate meu, pe Caspar ridicându-se din amțeala de care eram cuprins, nu-mi putu explica această. Caspar ducea în brațe pe sârmana Amanda. După ce o așază lângă sine, se aruncă din nou în apă și aduse pe Maria. Ea era...

Muscalii se vor întoarce ei iară din împărțatul orient și se vor reculege.

E bine oare, că p'atunci naționalitățile în Ungaria să se simtă mai rău decât în Rusia?

PROCESUL DE IERİ.

— Telegramă. —

Eri s'a pertractat al treilea proces în-entat d-lui S. Bocu pentru articolul «De-astre» incriminat pentru așitare la rescoală.

Despre decurs primim următoarea telegramă :

Procesul pentru „Dezastre“ s'a desbătut azi, după rechiziții, Dr. Ioan Suciu ține o strălucită apărare de două ore. Procurorul renunță la replică. Juriul cu majoritate de voturi află vinovat pe acuzat și tribunalul îl absolvă. În procesul „Tribuna“ apărarea d-lui Dr. Suciu a durat 8 ore.

Efectul, asupra întregului public din Oradea, este mare.

Tinerimea română academică a adus ovații ardătorului și acuzatului. Raport urmează.

DINDIETA.

— Ședința dela 28 Octombrie. —

Obstrucția tacită iute a desarmat și pe observate așa zicând a devenit parlamentul adată „capabil de muncă“. Proiectul pentru provizoriul italo-austro-ungar după ce a fost adoptat în ședința de Lună în general, Mercuri a fost primit și în special, ceea ce este o bună dovadă despre funcționarea în regulă a „mașinării de stat“, care numire bine se potrivește unei maghiare.

În ședința de Vineri ministrul de finanțe după ce pe biroul camerei proiectul pentru bugetul pe anul 1905, care prezintă din diferența veniturilor și erogărilor un surplus de 188.411 coroane. Ministrul de comerț Hieronymi prezintă conspectul statistic al oficiului statistic din anul 1905. La fine camera adoptă în a treia cetire provizoriul italian. După o pauză de 5 minute s'a continuat desbaterea asupra proiectului pentru regularea râului Raba. Președintele Szabó István, care primește proiectul,

și nu se putea mișca, fața îi era galbină ca de o credeam a fi moartă. Pe când primii, Gaspar se scufundase din nou, dar căuta. Se ridică în sus, și apropiându-se de el, îi scăpăra niște vorbe pe care însă nu puteam price. În fine se întoarseră ambii oboșnași până la culme.

Unde e tușa Agata, Iacob și Rosa mea? le zise. Unde-s copiii mei, unde-i sora mea?

Lăsară capul în jos, lacrimi le curg din ochi. Vorbele lor de jumătate înțelese, că o grindă se căzu pe capul fiului meu, și că pe Rosa, care se căzu strins de cadavrul soțului ei mort, fu răpită de un câin cu el de curent. Tușa Agata nu mai putea să se ridice de la suprafață. Noi presupunem că apa poate să-l tragă o pe o fereastră în casa din jos de noi. Mă ridicai în sus, și mă uit după Amanda. În fine cu câte-va minute mai era încă în privire, și apă creștea, și iar creștea, și ea nu mai putea să se ridice: un moment văzui încă două brațe, cari se ridicase în sus, ca să-și apere copiii de apă, și apoi dispăru, apa se revărsă peste dansa și luna se reoglinda în acel loc.

5.

Rămăsesem numai cinci pe coperiș. Apa ne căsărise numai puțin loc pe vârful coperișului. Un coș se dărimase deja. Trebui să luăm apă pe Veronica și Maria, cari amățiseră, ca să le ducă valurile.

În fine își veniră în ori, dar desperarea noastră mai crescuse, când le văzurăm în hainele de apă tremurând și văitându-se. Incepură să strige, că ele nu voesc să moară.

Le mângăiam ca pe copii, le spuneam, că să moară, că moartea nu are să se atingă de

dar roagă pe ministru să desdauneze pe proprietarii morilor pe apă. Fiind timpul înaintat, discuția se amână pentru ședința viitoare.

Războiul ruso-japonez.

Ultimile zile ale Port-Arthurului.

Conflictul acut dintre Anglia și Rusia a atras atențiunea lumii dela întâmplările de pe câmpul de luptă mandciurian unde de altcum este liniște; cu atât mai mare înverșunare urmează însă la Port-Arthur luptele continue.

O telegramă pe care o dăm aci, scrisă dela comandantul de fort generalul Stoessel, vestește pericolul final, care amenință garnizoana eroică a asediaților. Această telegramă este următoarea :

Sanghai, 28 Oct. (Reuter). Un negustor european a trimis o epistolă privată din Port-Arthur în care scrie, că generalul Stoessel a adresat țarului și curții următoarea depeșă :

„Vă trimit tuturor ultimul meu salut pe vecie.

Port-Arthurul va fi mormântul meu“. În această epistolă se mai spune că situația celor din oraș este foarte deplorabilă.

Război anglo-rus.

De oare-ce guvernul rus n'a răspuns la ultimatul Angliei, aceasta s'a hotărât să ia afacerea singură în mână, nepermițând diplomației rusești să se joace cu guvernul englez, cum și-a permis de pildă an pe asta vreme față de Japonia. Anglia ca să dea un aplomb și mai bine simțit întregii sale proceduri contra guvernului rus, a mobilizat flota europeană, și cum vestește o telegramă din Londra și Berlin, flota rusă nu poate face un singur pas înainte, până ce nu se aplanează conflictul dintre ambele țări, căci flota engleză l-a plecat intru întimpinare la Vigo. De altcum guvernul englez nu procedează cu aceea rigoare, cu care vestiau ziarele engleze, ci el este învoit să

eximită o comisiune mixtă pentru examinarea incidentului dela Hull.

Guvernul englez nu este învoit să adopte scuzele naive ale admiralului rus Rosdestvensky, care spune în raportul său, că n'a știut că vasele dinaintea sa sunt vase de pescari; lui i-s'a părut că acele sunt torpilor japonezi (!), căci zice el dela niponism omul se poate aștepta la toate. Procedura lui a fost corectă, zice, căci datorința lui este să apere vasele, cari au fost încredințate comandamentului său. El nu va permite apropierea nici unui vas de vasele rusești, cât timp el este comandant. Deocamdată deci conflictul se află în stadiul că flota rusă nu poate merge mai departe, ci este condamnată să aștepte în portul dela Vigo, până la aplanarea conflictului.

Berlin, 28 Oct. În fața portului dela Vigo au fost observate vase de război engleze.

Londra, 28 Oct. La o oară a avut loc un consiliu de ministrii. Dela războiul sud african publicul englez n'a arătat mai viuă interesare față de nimic ca față de acest eveniment grav. În fața palatului o mare masă de popor așteptă rezultatul conferenței ministeriale. La propunerea ambasadorului francez, consiliul de ministrii a hotărât exmiterea unei comisii mixte pentru cercetarea incidentului dela Hull. În această comisiune va face parte și Nederlanda. Până la terminarea acestei cercetări, flota rusă nu va putea pleca mai departe dela Vigo.

Londra, 28 Oct. Conform unei vești din Vigo, flota rusă probabil mâne va pleca mai departe.

Londra 28 Oct. După ședința cabinetului, care a durat scurt timp, ministrul president Balfour la dorința reginei a mers la palatul Buckingham, unde regina a vorbit lung cu președintele de consiliu asupra conflictului anglo-rus.

ele, că noi o vom alunga dela noi. Dar ele nu ne mai credeau, știau bine, că sunt în mâinile morții. Și totuși strigau necontenit, că nu voesc să moară, în groaza morții lipindu-se de olaltă, tremurând de frig și de frică.

Era pe sfârșite. Intreg satul era devastat, numai ici-colo mai dădeai de câte un zid întreg, ridicându-se, numai biserica cu clopotnița ei intactă, de unde se auziau în continuu murmurări, glasuri de oameni, cari se știau în loc sigur. În depărtare turba puhoiul sălbatec, afară de care nu mai auziam nimic, nici cum se dărimau zidurile, cari se resturnau cu o ropăitură, ca și când ar fi goliți cineva care de peatră; totul era tăcut, iar noi stăteam ca naufragiații în mijlocul mării de apă, părăsiți și lăsați pradă morții.

Pe un moment ni-se părea că auzim tonuri de visle. Se auziau lovituri line, după tact, tot mai bine și mai clar se auziau. O muzică frumoasă, care resuscitează iar speranța! Cum ne sirguiam și pândiam! Dar nu puteam observa nimic. Planul apei creștea necontenit, ici-colo se vedeau puncte negre, nemișcate, cari desigur vor fi fost niscari virfuri de arbori și ruine de ziduri. Și noi tot speram, auziam doar așa de bine vislele! Ne scularăm cu toții în picioare, făceam semn cu bătistele și strigam — oh! — dar trebui să recunoaștem, că speranța noastră ne înșelase, pentru că vislele ce le auziam noi, erau vuetele grinzilor și ale scândurilor ce plutiau de asupra apei.

Ne puserăm jos desamăgiți, fără de nedejde, și nu puteam să abdicem de speranța mântuirii, ascultam, pândiam aspru la cea mai mică mișcare.

Vislele se auziau bine prin vuetul și șopotul lin al apei. Trebuia să fie o barcă în apropiere!... Ascultam cu respirația reținută, și pândiam tot mereu, dar nu puteam încă să deosebim, de unde venia acel vuet.

Deodată strigă Caspar: „Vedeți acolo, acolo e o barcă, o barcă mare!...“

Cu mâna întină arată un punct depărtat. Eu nu vedeam nimic, tot așa nici Petre, Caspar însă ținea tare la aserțiunea sa și în urmă trebui ca să-i dăm dreptate, vislele erau tot mai auzibile, și iată acum o vedeam și noi barca! Aluneca încet pe lângă noi, în jurul nostru, fără a se apropia. Îmi aduc aminte, că în acest moment eram ca perduți din minți. Făceam semn cu mâinile și strigam din toate puterile, ne rugam și-i conjuram pe mântuitori să vie la noi, și văzând că nici după acestea nu se apropie, că glasul nostru nu-l auziseră, începurăm cu toții a-i blăstăma, a-l afurisi pe cei-ce pluteau.

Dar barca fără a ne băga în seamă, tăcută și sinistră aluneca în depărtare, și după ce ne mai încunjură odată fără a veni la noi, dispăru ducându-ne și ultima speranță.

Că oare în adevăr a fost aceea o barcă? Nici până azi nu știu, atâta știu, însă, că ne cuprinsese o desnădăjduire, când o văzurăm, că pierde din ochii noștri.

(Va urma).

Amintiri și vise. *

Pe directorul »Gazetei« din Brașov iar l-a »năpădit deodată risul și plânsul«, cum singur se exprimă în capitolul III din noua sa excursie interminabilă asupra »Orientării noastre«.

Această dublă afecție a dlui Mureșanu este caracteristica întregii d-sale activități. E o tristă carieră asta, în care nu ți-e dat decât să rzi și să plângi!

Actualitatea pentru asemenea oameni este absolut neînțeleasă. Lupta grea și istovitoare îi umple de teamă. De orice sfortare de a da situației o înfățișare nouă, de orice încercare de a îndruma spiriturile către o concepție mai largă și dacă e posibil mai practică a vieții politice, ei rid. În schimb tot gândul lor și-l leagă pe valurile amintirilor și în iluziile unui viitor mai bun, pe care ni-l va hărăzi Dumnezeu drăguțul.

»Un ochiu rde, altul plânge« cum se zice despre simbolica figură a împăratului cu barba lungă din poveste, s'ar potrivi foarte bine și la domnul Mureșanu. Un ochiu, amarit, ironic, plin de mahnire varsă lacrimi pe capul generației »activiste«, iar altul plânge pe dărîmăturile trecutului glorios, la mormintele eroilor dela 1848.

E ceva feminin și mai eles ceva senil în firile aceste!

De ce n'o mai fi tăcând »Gazeta« cu vâicările sale? De ce continuă cu indignările sale în contra »armistițiului putred« și a »oalelor de carne ale activismului«? De ce, mai ales, nu încetează a se repeta iarăși și iarăși, oftând din greu de câte ori își amintește de zilele de glorie din trecut.

Ei da, le știm noi pe toate, știm ce-a făcut Horea, știm ce-a făcut lancu și taica Axente și cunoștem bunele rezultate ale conferențelor naționale. Ceva mai mult apreciam foarte mult taria solidarității, un principiu, pe care dl Mureșanu l-a nesocotit atât de des. Înaintea atâtor scumpe amintiri ne scoatem și noi pălăria.

Este însă o mică deosebire. Noi ne uscăm lacrima din colțul pleopelor și plecăm înainte. Moșnegii și babele plâng, s'au așteptate a doua înviere, nouă însă să ne dea voie a ne face datoria față de ei și de ce ce vor veni.

Care este anume păcatul nostru, care întunecă »orientarea« dlui Mureșanu?

»Vedem cu durere — zice d-sa la cap. IV al apocalipticeii serii — cum de vre-o doi ani și mai bine încoace elementele reslețe ale »noului curent în a doua edițiune« încurcă și desorientează publicul român, ce intră în atingere cu ei, cu propaganda lor »oarbă și surdă« pentru intrarea în parlament; și mai vedem cum cei din fracțiunile de odinioară ale comitetului nu numai că aprobă în tăcere svrcolirile acestor »disidenți« sau mai bine zis desertori din partidul național... ci prea ni-se pare, au ajuns deja așa departe încât, încheind între sine un »armistițiu putred«, ei figurează azi ca un consorțiu privat pentru salvarea reputației naționale a tuturor celor ce calcă disciplina și programul partidului și umblă să îmbete lumea cu apă rece cu frase secti despre necesitatea de a lucra fiecare după cum îl taie capul, »cu ignorarea partidului național, ca să poată ajunge mai curînd la oalele de carne ale activismului«.

Punct.

Frasa e lungă, suspinul e greu și tot ce putem din ea înțelege este desperata ură a

dlui Mureșanu în contra propagandei »oarbe și surde« a activiștilor.

Mă rog, nici una nici alta. Orbi am fi și surzi, când nu ne-am deschide ochii și și urechile înainte glasului timpului. Neorientați am fi, când am scrie încalcite chilometrice de fraze fără rost, ce se lovesc în capete!

Când propagăm însă activitatea suntem foarte expliciti și nimic mai ușor de înțeles ca asta. Când lansăm un cuvânt de ordine și sute de glasuri ne răspund aprobător e o dovadă că acest cuvânt e de mult așteptat și că el vine a satisface o necesitate adînc simțită.

E o meteahnă absolut particulară dacă cine-va e atât de infipt printre rădăcinile trecutului, încât nu se poate emancipa de sub idea că numai hotărîrea adunării dela Mercuria ne poate salva.

Cât privește acum partea cealaltă a monedei, acuza dlui Mureșanu că activismul ar fi identic cu »oalele de carne« și ar mai fi însemnând »să așteptăm încă un mileniu, pînă când deputații nostri vor fi dobândit majoritatea (!) fiind atunci siguri că nu vom avea lipsă de postulate separate românești, fiind-că atunci vom fi de sigur o turmă și un păstor în statul național bimilenar«, — sunt pur și simplu absurdități.

INVITARE.

Congregația comitatului Arad e convocată pe pe Luni în 31 Octombrie s. n. dimineața la 9 ore.

La ordinea zilei sunt chestii importante.

Toți membrii clubului român sunt invitați a se prezenta la ședință și îi rugăm să participe și la conferența obișnuită, ce se va ține în preșeara congregației, adecă Duminecă seara la 8 ore, la hotelul »Vass« din Arad.

Arad, 26 Octombrie 1904.

Mihai Veliciu. Traian Vătan.

DIN ROMANIA.

Deschiderea Sf. Sinod. Mercuri dimineața s'a deschis sesiunea de toamnă sf. sinod.

La orele 10 dimineața s'a oficiat în biserică catedrală a Sf. Mitropolii uu Te-Deum ocazionat de cătră P. S. S. Arhiepiscopul Nifon Ploșteanu, vicarul Sf. Mitropolii, în prezența membrilor Sf. Sinod, de față fiind și dl Dim. Sturdza, președintele consiliului de ministri și ministru adinterim la culte.

După terminarea serviciului divin membri Sf. Sinod și dl Sturdza s'au dus în corpore la localul ședințelor din strada Sapienței 2.

Ședința a fost prezentată de I. P. S. Sa Mitropolitul primat D. D. Iosif.

Di prim-ministru Sturdza citește mesagiul de deschidere după cara I. P. S. Sa Mitropolitul primat declară sesiunea de toamnă deschisă.

P. S. Sa Dr. Pimen, Episcopul Dunăreide-Jos, secretar, citește sumarul ultimei ședințe din sesiunea de primăvară.

P. S. Sa Episcopul Athanasie al Râmnicului, dă citire scrisoarei Patriarhatului ecumenic prin care răspunde prin aceea Sinodului României din 11 Maiu a. c.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei cere un concediu de 15 zile; se acordă. Asemenea cer concediu P. P. S. S. Gherasim episcopul Romanului, și arhiepiscopul Ghenadie Băcăoanul; se acordă.

Administrația Casei Bisericești trimite bugetul tipografiei cărților bisericești pe anul financiar 1905—1906.

Sf. Mitropolia comunică raportul protiereului de Ilfov, prin care roagă a se da gra-

tuit cărți de ritual la biserica din Ulmeni, care după ce a ars a fost construită din nou.

Se prezintă diferite petiții pentru aprobarea de cărți bisericești.

Schimonahul David din Sf. Munte Athos, schitul românesc »Prodromu«, depune icoanele a mai mulți sfinți și cere aprobarea.

Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, și Sf. Episcopii de Râmnicul-Noul Severin, de Argeș și Dunărea de Jos înaintează mai multe dosare cu actele de călugăriri ale mai multor frați și surori, de pe la diferite monastiri.

La orele 12 jum. ședința se ridică, anunțându-se cea viitoare pentru ziua de Luni 31 Octombrie.

Din străinătate.

Tratatul de comerț româno-german. »L'Européen« scrie referitor la convenția comercială româno-germană următoarele:

»Importul României în Germania constă mai cu seamă din porumb, grâu, orz, apoi benzină, petrolu și lemn. Dacă e fără îndoială că taxele vamale minime ale tarifului vamal german vor fi aplicate acestor mărfuri, nu e mai puțin sigur, că avantajul contractual au fost obținute pentru celelalte articole de exportare, pentru animale de pildă. Creșterea vitelor a dat înapoi în România, dar ea poate fi readusă la vechea splendoare dacă deuseul german îi va deveni accesibil. Taxele vamale fixate de Germania nu vor jena ci vor ajuta România să creeze și să-și desvolte alte industrii cari sunt în legătură cu producțiile soluțiu și pentru cari se găsesc materii prime în țară. Acesta e un punct foarte important asupra căruia nu se poate face lumină deplină de cât atunci, când se vor fi încheiate tratatele cu celelalte puteri.

»Convenția ce s'a încheiat va servi ca bază la toate celelalte convenții ulterioare ale României cu celelalte state. Negocierile nu vor întârzia a începe cu Austro-Ungaria care vine imediat după Germania, cât privește importul produselor românești.

*

Separatiunea bisericii de stat în Franța. Presa de opoziție, comentând votul Camerei dela 9 Octombrie, spune că acest vot este numai platonice.

Di Clemenceau afirmă prin ziarul »Aurore« că ministrul finanțelor a combătut cu energie în consiliul de ministri separatiunea bisericii de stat.

Singurul mijloc pentru dl Combes pentru a-i dobândi votul ar fi să pregătească o separatiune fictivă.

Reforma financiară ce urma să fie discutată astăzi de cătră Camera, nu va veni la ordinea zilei din cauza indisponibilității ministrului de finanțe.

*

Camera franceză. Discursul ministrului de finanțe francez a fost ascultat de camera întrebată cu mare atențiune, deși se știa mai dinainte că va avea să declare. Di Combes a început prin declarațiune categorică și anume: Nu mai vom avea nici un regim concordatar. Guvernul nu mai va să mențină concordatul cu Vaticanul.

Examinează apoi cazul episcopilor de Dijon și Laval, cari nu s'au supus ordinilor papei, ci au ascultat de Papa.

Nu e guvern pe lume care să tolereze astfel de amestec în afacerile sale interne. Guvernul a invitat pe Papa să retragă scrisorile pe care da ordine celor doi episcopi să se ducă în Roma. Papa Piu X n'a voit însă să știe nimic de guvernul francez, cu toate că, după concordatul de la Compiègne, trebuia să lucreze în armonie cu guvernul. Se cere o înțelegere comună la numirea unui episcop, tot asemenea se cere înțelegere comună la destituirea lui.

Nici un guvern nu poate suferi intervenirea pontifului Lorenzelli în cazul celor doi episcopi. Cerul a făcut ca guvernul să-și piardă validarea. Oratorul arată ce îndrăzneală a avut presa catolică, atacând pe președintele Loubet pentru că a lăsat să se întâmple în Italia.

Toate acestea îndrumază guvernul republican la separarea statului de Biserică. Aceasta nu va fi trebuit să se convingă odată, că ea trebuie să se plece înaintea autorității Statului. Dar nu va fi zadarnică. Biserica nu vrea să înțeleagă. De aceea nici nu mai poate fi vorba de un nou Concordat.

Pe timpul lui Leon XIII, cazul cu episcopul Geoy n'a degenerat în conflict, cum a degenerat chestiunea cu cei doi episcopi sub Piu X.

Când i-s'a spus lui Leon XIII că episcopul era în relații cu o călugăriță carmelită, repositul Papă n'a făcut caz mare de aceasta. A șters bugetele afacerii.

Baudry d'Asson strigă: Oie președinte, nu știți că sunt doamne în tribune.

Combes continuă fără să releve întreruperea. Episcopul acesta, Geoy, funcționa în Mayenne, deci într-o regiune cu idei înnapoiate. (Dreapta face un scandal asurzitor și strigă ca președintele să revoace cuvintele spuse. Președintele nu revoacă). Regiunile care nu sunt republicane, sunt înținat regiuni înnapoiate ca ideile.

Baudry d'Asson se indignează atât de rău, că auzul acestei declarații a ministrului președinte Combes, încât se repede la el ca să-l ia în gât.

Ușierii camerei intervin și-l apără pe dl Combes. Acesta continuând liniștit arată camerei că episcopii nu pot să impună datoriile lor către stat și către biserică.

Vaticanul a atacat cu intențiune concordatul, când a dat ordin celor doi episcopi, direct, să se prezinte la Roma, fără ca să fi prevenit guvernul francez despre aceasta. Nu e articol, nu e paragraf în concordat, pe care să nu-l fi călcat biserică chiar și sub monarchie, necum numai sub republică. Dacă monarchia n'a făcut nimic contra acestor călcări, cauza a fost că avea interes să n'o facă. Republica n'are însă nici un interes ca să mai suferă această stare de lucruri.

De ani de zile clerul e în luptă deschisă cu guvernul. De doi ani de zile încoace e serie de orgii ce se petrec în sinul clerului catolic, care a făcut tot posibilul ca să se scoale în contra statului toate masele de fanatici și ignoranți. Congregațiunile au pe conștiința lor revolte. Sfântul seun n'a făcut nimic ca să potolească tumulturile și să impace masele. Biserica a recomandat totdeauna episcopi ostili guvernului republican. Și bine, în aceste împrejurări datoria unui guvern republican e să înscrie în programul său separarea bisericii de stat și să lucreze la realizarea lui.

Se știe că programul acesta s'a admis cu majoritate de 88 de voturi: 325 contra 237.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Octombrie 1904.

— A 60-a aniversare alui Lueger. Amicii alui Lueger, primarul Vienei, au bătut din incidentul aniversării de 60 ani a conducătorului cu o medalie în trei mărimi diferite (bronz, argint).

Medalia poartă pe avers portretul lui Lueger încununat de inscripția: „Bürgermeister Dr. Karl. Lueger“, iar pe revers: „Das christliche Österreich dem grossen Volksmanne in dankbarer Treue und Liebe zum 60. Geburtstage am 10. October 1904. (Austria creștină marelui bărbat al poporului în credință și iubire recunoștințoasă la aniversarea nașterii a 60-a).

În stânga medaliei se observă un ghimpe, simbolul luptelor, iar în dreapta o ramură de laur, simbolul biruinței.

Din incidentul jubileului papa Piu al X a trimis lui Lueger o telegramă ca bine-cuvântare sa specială.

— Monumentul lui Frideric cel Mare, donat Statelor Unite de împăratul Wilhelm al II-lea va fi inaugurat.

Soția ambasadorului Germaniei, baroneasa Beck de Sternberg, va presida la desvâlirea statuei. Președintele Roosevelt va pronunța un discurs.

Serviciul de onoare va fi făcut de ofițeri de origină germană.

— Rămășițele lui Krüger vor fi transportate la Transvaal, unde, la 16 Decembrie, se va face o înmormântare națională bietului fost președinte. Pentru aceasta s'a deschis o subscripțiune publică în Olanda, țara de origină a Burilor.

— Nouă bancă românească. În curând se va înființa în Cehul-Silvaniei (com. Sălagiu) o nouă bancă românească sub firma „Codreana“. Aceasta va fi a patra bancă românească pe teritoriul comitatului Sălagiu.

— Sporirea artileriei române. Comitetul consultativ al artileriei din România a hotărât să sporească numărul regimentelor de artilerie, înființând 2 regimente în fiecare diviziune, adică în total 18 regimente. Fiecare regiment va cuprinde 6 baterii, iar fiecare baterie 4 tunuri cu tragere repede, așa că numărul tunurilor va fi în total de 432. Efectivul regimentelor va fi de asemenea sporit în raport cu trebuințele noului armament.

— Explozia unei bombe cu dinamită. O bombă de dinamită a făcut explozie pricinuind mari ravagii la multe imobile.

Autorul este necunoscut. Poliția a arestat pe un anume Jaime Parau, portarul localului societății studiilor sociale, unde se țineau conferințe anarchiste.

— Moștenitorul tronului spaniol. „Monitorul Oficial“ din Madrid publică că infantul Alfonso Maria fiul defunctei principese de Austria, sora regelui Alfons XIII, rege al Spaniei, a fost proclamat moștenitor al tronului spaniol. Titlul de prinț de Austria rămâne vacant deocamdată.

— Confirmarea sentenței prin care Petrovici, secretarul regelui asasinat Alexandru e condamnat la închisoare. Din Belgrad se scrie: Curtea de casație a confirmat sentința instanțelor inferioare prin care fostul șef al cabinetului particular al regelui Alexandru, Petrovici, a fost condamnat la 18 luni de închisoare. Se ține socoteala condamnatului de cele 9 luni făcute în prevenție.

— Un apel către poporul danez a fost publicat în favoarea unei subscripțiuni pentru ridicarea unui monument în memoria profesorului Niels-Finsen, a cărui moarte a provocat o atât de vie mișcare de simpatie, atât în Danemarca cât și în străinătate, și pentru constituirea unui fond care va fi afectat, conform dorințelor profesorului Finsen, la opere științifice și umanitare.

Apelul are 1400 de semnături. În fruntea listei se află numele președintelui comitetului directorul institutului Finsen și a consilierului de stat Wilhelm Forngensen.

— Moartea președintelui clubului polon din parlamentul Austriei Iavorski. Apollinar cav. de Iavorski a reposat subit în Leov în 24 l. c. în vîrstă de 75 ani. Polonii și clubul polon pierd un bărbat, care cu tărie și prudență tenace apăra interesele țării sale.

Actrița conștiențioasă. D-na Sarah Bernhardt a trimis următoarea depeșă ziarului „Figaro“ cu ocazia accidentului ce i-se întâmplase:

„O ușoară isbitură în trăsura mea a spart un geam, și o bucată de sticlă m'a lovit la ochiul drept. M'am dus la teatru nevoind să amân reprezentația nici să nemulțumesc publicul atât de simpatic din Aix-la-Chapelle. Am suferit groasnic, cu toate pansamentele doctorului Wuellers care m'a îngrijit foarte bine la fie-care între acte. Dar după reprezentație rana s'a înfiat și am fost silită să stau două zile cu ochii bandajați într-o odăie fără lumină. Sper ca să pot juca „Dama cu Camelii“ la Berlin în curînd“.

— Desmințire despre protestarea Italiei în contra tratatului anglo-tibetan. Agenția Stefani desminte în mod oficial că ministrul Italiei la Peking ar fi făcut reprezentațiunii guvernului chinez în privința tratatului anglo-tibetan.

— Declarațiile prințului George asupra soluției chestiunii cretane. Înaltul comisar al Cretei principele George a declarat, în timpul șederii sale aci unui ziarist următoarele în privința soluțiunii cretane.

Nici poporul cretan nici eu nu ne îndoiim că insula Creta trebuie să fie reunită Greciei.

Este posibil ca puterile să ajungă la un alt rezultat, dar atunci se va pune întrebare dacă populațiunea insulei primește s'au refuză această soluție ce i-se oferă. Unirea Cretei cu a Greciei este după părerea mea singura soluțiune dreaptă și în același timp cel mai bun mijloc pentru restabilirea unei situațiuni pacifice și regulate.

— Confiscarea vaporului englez „Allentown“ de către ruși. Din Petersburg se telegrafează că tribunalul suprem pentru cercetarea prăzilor de război, discutând asupra confiscării vaporului englez „Allentown“, făcută de către escadra din Wladivostok, a decis confiscarea vaporului iar încărcătura lui, necăzând între obiectele ce pot fi confiscate ca pradă de război, să fie redată proprietarului, cu toate că erau motive suficiente pentru a fi confiscată.

Convorbiri literare. Nr. 10 anul 38 din Octombrie 1904, are următorul cuprins: C. Meissner. Invățământul primar (în raportul adresat M. S. Regelui de Dl Sp. Haret, ministrul instrucției publice și al Cultelor). Dr. G. Proca. Observațiuni asupra învățământului nostru secundar. N. Iorga. Mărunțisuri de istorie românească. I. A. Candrea. Din elementele latinești ale limbii romne. E. Hodoș. Grue în Țărigrad (baladă populară). Ciru Oeconomu. Din Rucăr (roman). D. Nanu. Stăpână. Aestuas infelix (poezii). V. Părvan. Un vechiu monument de limbă literară românească (1639—1668). G. Bogdan-Duică. M. Sadoveanu, Șoimii (dare de seamă). N. I. Basilescu. Răspuns la atacurile din „Cultura Română“.

Atragem atenția on. public asupra anunțului a lui Igaz Sîndor.

Mângăere.

Al copii? să-ți pară bine:
Răi vor fi? Ca toți din lume!
Al avut avere-odată?
Tot pe rând vin cele bune.

Index.

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Geogăului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovic, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Diversă. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

390 — 3

ECONOMIE.

Arad, 29 Octombrie.

Expoziția de vite din Răhău.

Sub durata serviciului divin au sosit în comună reprezentanții Reuniunii agricole, d-nii D. Comșa, președint, Dr. P. Șpan, membru în comitet, Vic. Tordășianu, se-cretar, Ioan Henteș, asesor la șed. orf. toți

din Sibiu, însoțit și el de o parte a inteligenței din S.-Sebeș și jur. Cuvântul de bineventură l-a rostit notarul Gerasim Cărpeneșan, care exprimând bucuria economilor pentru cinstea, ce li-se dă prin faptul, că Răhăul a fost ales pentru ținerea expoziției, asigură Reuniunea, că economii noștri, conștii de jertfele, ce Reuniunea le aduce pentru a lor bună stare și înflorire, vor fi de-a pururea cu recunoștință față de conducătorii lor. Dlul notar i-a răspuns în termeni calzi dl Comșa. Într'aceea întreg publicul asistent la serviciul divin, în frunte cu preoțimea celebrantă și între înalțatoarele cântări sosit-a în fața școalei, unde, după obicinuitele rugăciuni și cântări, părintele protopresbiter I. Medean a rostit o predică ocazională, înțeleasă de toți cari jertfe au adus pe altarul culturii noastre și în deosebi de parochienii din Răhău. Edificiul după sfințire a fost dat în seama reprezentanței bisericesti și în folosul generațiilor tinere.

După un mic dejun, luat în una din cele mai spațioase sale ale noului locaș al muselor, ne-am îndreptat cu toții la locul destinat pentru ținerea expoziției. Expoziția, bogată în vite de soiuri, avea înfățișarea unui târg bine căutat. Membrii din jurul expoziției, după-ce s'au constituit, alegând de president pe presidentul Reuniunii dl D. Comșa și de secretar pe secretarul ei, dl Vic. Tordășianu și după-ce au suplinit locurile vacante, au purces la lucrarea obisitoare a luării în seamă (esaminarea) a materialului fespus. Numărul esponenților s'a apropiat de 100, ear numărul vitelor de 200 capete. Reprezentate au fost cu vite comunele Răhău, Călnic, Petrifalău și Sebeșel, celelalte împedecate au fost parte de marea depărtare de Răhău, parte de timpul ploios. Pe lângă vite de rassa curată »Pinzgau« și rassa albă ardeleană, în preponderanță se găsea numărul vitelor corcite (încrucșări din rassa »Pinzgau« cu rassa indigenă).

După o lucrare de preste 4 ore, juriul s'a întrunit în ședință, spre a delibera asupra premiilor de împărțit. Cu considerare la numărul mare al esponenților și al vitelor espuse, juriul, cu abatere dela program, a creat 1 premiu pentru tauri, 25 pentru vaci, 13 pentru tăureni, juninci și vițele, 1 pentru oi, 1 pentru berbeci și 1 pentru noatini și noatine. Premiarii au fost la grupa tauri 1 proprietar din Răhău; la grupa vaci 8 din Călnic și 17 din Răhău; la grupa junince 1 din Călnic, câte 1 din Petrifalău și Sebeșel și 2 din Răhău. Împărțirea premiilor a fost precedată de o vorbire plină de învățături a presidentului, rostită în fața esponenților, a jurorilor și a oaspeților.

Toate sfârșite în cea mai perfectă ordine, la 4 1/2 d. a. chemați am fost la mesele bogate întinse în cinstea zilei în 2 sale ale noului edificiu școlar. Toți oaspeții străini și toată suflarea rehoveană înveselitu-s'a la acest ospăț serbat de inteligent și țaran. Primul toast ridicatu-l'a părintele protopresbiter Medean în cinstea comitetului Reuniunii agricole, care contribuit-a în măsură mare, ca sărbarea de astăzi se aibă un rezultat atât de strălucit; în răspunsul său dl president Comșa închină pentru obștea comunei Răhău în frunte cu conducătorii lor și cu șeful lor tractual, părintele protopresbiter. Urmat-au apoi vorbirile pline de învățături și de inimă înalțătoare ale d-lor Dr. P. Șpan, I. Henteș, N. Cărpeneșan, Vic. Tordășianu, I. Halalai,

I. Oncescu etc., alternate de frumoase cântări și declamațiuni ale dramaticului Titu Morariu. Și ca din veselie să nu lipsească nimic, încinsu-s'a la fine în mare horă tinăr și bătrân, inteligent și țaran și petrecut-au împreună până către zorile binecuvântătoare ale dimineții.

În treacăt fie zis șirul nesfârșit de bucate gustoase, servite cu multă pricepere, cinste i-a făcut neobositei d-ne notărășite Cărpeneșan.

De încheiere exprimându-mi dorința, ca harnicii Rehoveni să-și mai adaugă o verigă la lanțul vrednicilor lor prin întemeierea cât mai neîntârziată a unei însoțiri de credit satești sistem »Raiffeisen«, le doresc multă fericire și isbândă!

„Strugurel“.

(Urmare și fine)

POȘTA REDACȚIEI.

Codru!... Zöldfa. „Sancta“. Salut.-s.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Commis

în bransa de coloniale cu praxă îndelungată se acceptază.

Ofertele provăzute cu copii după atestatele de serviciu, fotografie și indicarea pretensiunilor și cunoașterea de limbi a se adrese la

„Severineana“

Societatea comercială pe acții Caransebes.

406-2

CIOBAN ȘI NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facer de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN ȘI NADRA.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatru'ut vechiu.

Aur și argint celest cumăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Farmacia lui Balassa K Budapest, Erzsébetfalva primește răspundere pentru vestitul și veritabilul lapte de castraveți englez, care este un remediu de tot nesticăcios. Numai odată să probați st Dame și veți convinge că după folosire de câteva zile numai decât dispar de pe față almintele zgrăbunțele miteseri, pete dd ficat și alte impurități face pelea fină, o recorește și înviează. Un flacon costă 2 coroane, săpun de castraveți englez 1 cor., pudră 1.20 cor. Se poate capăta în ori ce farmacie. Să ne păzim de imitațiuni deposit primul în Arad la farmacistul Földes Kelemen, și la droguerdia lui Vojtek és Weisz.

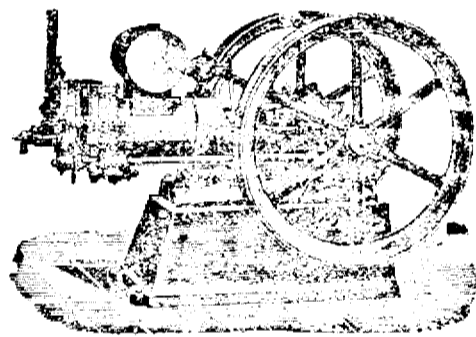
387

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanică și atelier de mașini.
Intreprindere de instalațiuni de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de orice sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și cosete.

Executare specialista de reparațiuni de mașine și eszane.

318

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

342

Cu stimă:

Valentiny József jun.
croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.
Editor-proprietar: George Nichin.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Depozit bogat în fer și mărfuri de metal, în
varioase instrumente, în ferării pentru mobile
edificii, cuptoare de fer de Nadrag și
de prim rang. Mașine (sparhert)
pentru bucătăria de Olanda elegante, specia-
le pentru economia de casă, dulapuri
pentru gheață

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători.
Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Ba-
rabás Béla și a pompelor de stropit contra
neronosporei pe lângă o garanță de 10 ani.
Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, pene-
țilurt și briciuri,

Depozit exclusiv **AHOI.**

**Pe seama ținuturilor sud-
ungare unicul depozit al lu-
strului de argint: VENUS
pentru cuptoare.**

Comandele de provincie se efectuează pentru
prețurile ieftine de zi. 221

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

măiestru zidar și expertizor jurat

primește construirea de planuri pentru zidrie, a-
cordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire,
conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-
355 bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială
este primit ca practicant.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în depozit:

biciclete de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru
biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

reparează, transformă și mărește biciclete
cu roate mobile.

primește emailarea de biciclete în foc, ni-
chelarea părților constitutive de biciclete,
sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de
cerc ori catrală.

Telefoane mici de case,
instalări de clopoțele e-
lectrice, ori reparația
acestora.

— Prețuri culante. —

Are în depozit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer
ori mașini de cusut pentru odai.

În atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni apar-
ținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de
brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare
ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii,
plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
tute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Noroc escelent la Török!! Incomparabil

priește norocul prăvăliei noastre principale. In scurt timp am plătit mai mult de 17 milioane coroane câștig onorațiilor noștri clienți. — Recomandăm deci ca să luați parte la jocul de lozuri (loteria) cel mai norocos din lume. — La loteria ce va urma sub Nr. 15 cu licența reg. ung. eară pe

110,000 lozuri vor cădea 55,000 câștiguri

și se va trage cu totul colosala sumă de

14 milioane 459,000 coroane

in timp scurt de 5 luni.

Cel mai mare câștig la cel mai norocos caz va fi

1.000,000 DE COROANE

Mai departe 1 premiu 600,000, 1 premiu 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 1 à 90,000, 2 à 80,000, 1 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 1 à 40,000, 5 à 30,000, 3 à 25,000, 8 à 20,000, 8 à 15,000, 36 à 10,000 coroane și alte multe; cu totul 55 000 câștiguri și premii

în suma de 14 milioane 459,000 coroane.

$\frac{1}{8}$ los ver. fl. — 75 sau 1.75 cor. | $\frac{1}{4}$ los ver. fl. 1.50 sau 3 — cor.
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3 — „ 6 — „ | $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6 — „ 12 — „

Lozurile le trimitem cu rambursă sau prin trimiterea înainte a sumei. — Planurile oficioase gratis — Comande pentru lozuri veritabile cerem

pâna în luna Noemvrie 6 a. c.

a se trimite cu încredere la noi

891

Török A. és Társa

CASĂ DE BANCĂ în BUDAPESTA.

Cea mai mare negustorie de lozuri din patrie. — Prăvăliile negustoriei noastre supreme de lozuri sunt:

Centru: Teréz-körut 46/a. Filiale: 1. Váci-körut 4/a.
2. Muzeum-körut 11/a. 3. Erzsébet körut 54/a.

Cuponul de comandă se taie. Banca Török és Társa, Budapesta.

Rog pentru mine a se trimite I. clasă de bilete pentru loz. reg. ung. cu planul de jos oficios.

Suma în coroane | Vă rog a o rambursa. | ce nu
o trimit cu mandat postal. | convine se
o dau în bilete (banenote, timbre) | șterge.

Adr. corectă {
.....
.....
.....

FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherceg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ține, care ce află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru scopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngrădit grădini, parcuri, curți pentru găini și pășuni de salbatăciuni, construiesc ciururi (potreacuri) de ales petricele, năsip și cărbuni de peatră pentru scopuri de zidire, de mine, de grădinărit, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintei pentru coșuri la locomotive și de fabrică. 230

Funduri de drot de oțel pentru paturi, cari pentru putința de a se ținea curate sunt foarte recomandabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătasă, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de obiecte nefișirate aci se pregătesc și construiesc în calitatea cea mai bună pentru prețuri moderate.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improcolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapesier.

Kováts és Thomay

fauri.

ARAD, Kossuth-utca 2 szám.

P. T.

Avem onoare a ne recomanda în prețiosul D-voastră sprijin prăvălia noastră de renume pentru construirea de trăsuri.

După esperiențele câștigate 7 ani de-a rândul în fabrica de echipaje imp. reg. de curte a Fraților Klber, suntem în plăcuta pozițiune de a corespunde și celor mai extreme pretensiuni.

Fabricăm echipaje noi conform comandei, primim reparări pentru prețuri estine și culante.

Trăsuri gata în deposit.

Preț-curent gratis și franco.

Cu deosebită stimă.

Kováts és Thomay
fauri.

345